

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING OP DE REFERENDUMVERORDENING

Begripsomschrijvingen (artikel 1)

De begripsomschrijving van referendum houdt in dat het gaat om een raadplegend referendum dat in juridische zin niet bindend is. Het raadplegend referendum is echter niet bedoeld als een vrijblijvende meningspeiling. Hiervoor zijn andere, minder kostbare, instrumenten zoals bijvoorbeeld inspraak, voorhanden. Om het referendum kans van slagen te geven is het van belang dat de raad vooraf aangeeft welk gewicht aan de uitkomst van het referendum wordt toegekend. De binding is dan politiek van aard.

Onderwerp (artikel 2)

Een opsomming wordt gemaakt van onderwerpen die zich naar hun aard niet lenen voor een referendum of onverwijld uitgevoerd zouden moeten worden. Onder f staat een grond die een afweging en een oordeel van de gemeenteraad vereist.

Aangezien een referendumprocedure veel tijd in beslag neemt, kan het zijn dat de spoedeisendheid van de met een raadsbesluit gemoeide gemeentelijke belangen niet toestaat dat over de uiteindelijke status van het raadsbesluit (en de uitvoering daarvan) zo lang onzekerheid blijft bestaan. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn bij het verstrijken van een fatale termijn voor het verkrijgen van rijkssubsidie, of bij contracten met derden waarvoor een deadline geldt.

Beslissing en initiatief (artikel 3)

Voorwaarde bij referenda is, dat het primaat van de gemeenteraad, zoals neergelegd in de Grondwet en de Gemeentewet, niet wordt aangetast. De raad heeft nog steeds het laatste woord, in die zin, dat de raad per geval beslist of en waarover een referendum wordt gehouden. De raad kan niet door de bevolking worden verplicht een referendum te organiseren, ook al zou er sprake zijn van een burgerinitiatief, waar overigens in deze verordening niet voor is gekozen.

Vraagstelling (artikel 4)

Uitgangspunt is dat alleen door de raad genomen principe-besluiten onderwerp van een referendum kunnen zijn. De integrale tekst van een dergelijk besluit zal niet altijd geschikt zijn als referenduvraag. Bovendien is zeer wel mogelijk dat het initiatief tot het houden van een referendum een bepaald onderdeel van een dergelijk raadsbesluit betreft en niet het gehele raadsbesluit. De tekst van het door de raad genomen principe-besluit dient bewerkt te worden tot een adequate referenduvraag, waarop de burger met 'voor' of 'tegen' kan antwoorden.

Een door de raad benoemde commissie van onafhankelijke personen adviseert de raad omtrent de formulering van de referenduvraag. Ook nu geldt weer: de raad heeft het laatste woord en stelt aldus de referenduvraag vast.

Uitwerking (artikel 5)

De periode waarbinnen een raadsbesluit tot het houden van een referendum afgewikkeld moet worden dient zo kort mogelijk te zijn. Er zal naar gestreefd moeten worden het referendum te houden binnen een half jaar na het raadsbesluit tot het houden van een referendum. Van deze termijn kan uiteraard worden afgeweken ingeval de volksstemming bijvoorbeeld in een vakantieperiode valt. Het coördinatiepunt voor de uitvoering wordt gelegd bij het college. De ambtelijke coördinatie hoog bij de afdeling Gemeentewinkel, cluster burgerzaken (check naam), die andere relevante clusters uit de organisatie bij het project betreft.

Procedure rond stemming (artikel 6)

Stemgerechtigd is dezelfde groep burgers die kiesgerechtigd is voor de gemeenteraad. Voor de stemming is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de in de Kieswet omschreven procedures. Anderzijds kan van de Kieswet worden afgeweken voor wat betreft de (vormgeving van) oproepingskaarten, het aantal stembureauleden dat permanent aanwezig dient te zijn, het aantal stembureaus, de periode waarin stemming plaatsvindt, de wijze van stemmen, etc.

Omdat elke kiezer gelijk is, is ervoor gekozen om de stem van elke kiezer even zwaar te laten wegen. Vastgehouden wordt aan het algemene democratische stelsel: 'de helft plus 1' van het aantal stemmen is bepalend voor de uitslag.

Opkomstdrempel (artikel 7)

Het begrip 'geldig' heeft geen juridische betekenis, maar moet worden opgevat als 'van zodanig belang dat de uitslag in de besluitvorming dient te worden betrokken'. Gekozen is voor een opkomstdrempel van 60%. Door het opnemen van een opkomstdrempel is gegarandeerd dat het principebesluit alleen kan worden gecorrigeerd als daarvoor een zeker draagvlak is.

Definitief raadsbesluit (artikel 8)

De resultaten van een referendum leiden niet automatisch tot een besluit over het principebesluit van de raad waarover het referendum is gehouden. Gelet op de bestaande (grond)wettelijke kader zal de gemeenteraad te allen tijde een afzonderlijk besluit moeten nemen over het onderwerp van het referendum, nadat het referendum is gehouden (zie ook toelichting bij artikel 1).